

Biz Bu Filmi Görmüştük: AB'nin Geleceği Yine Yeniden Tartışılıyor!

Nilgün Arısan-Eralp

Sanem Baykal

Sinem Akgül-Açıkmeşe

Covid-19 yayılma hızı, kapsayıcılığı ve yıkıcılığı ile tüm dünyayı olduğu gibi Avrupa Birliği'ni (AB) de çok hazırlıksız yakaladı. Dünyada serbest dolaşımın ciddi bir şekilde sınırlandırılmasına, pek çok ülkede sağlık sistemleri üstünde ağır baskıya ve ciddi ekonomik sorunlara neden olan salgın, AB'yi de benzer vahamette etkiledi. Üstelik AB nasıl başa çıkılacağı hâlâ belli olmayan bu karmaşaya, 2005 yılındaki Anayasa krizinden sonra yaşadığı ve henüz tam anlamıyla çözümlenmemiş krizlerden (Brexit, Avro ve mülteci krizleri) zayıf düşmüş şekilde yakalandı.

AB üyesi devletlerde, ekonomi ve özellikle de istihdam alanında giderek derinleşebileceği ve uzun sürebileceği beklenebilecek krizin, siyasi ve toplumsal pek çok çalkantıya yol açması ihtimali güçlenirken, Birliğin de kurumsal olarak bu çalkantıdan payına düşeni yaşayacağı aşikâr. Özellikle liberal ticaret, çok taraflılık ve dayanışma gibi Birliğin vurgu yaptığı ve üzerine inşa edildiği ilkeler, Covid-19 sonrası dünya düzeninde, Birliğin yapısını, kurumlarını, amaçlarını, politikalarını, süreçlerini ve sonuçta da varoluşunu tehdit edebilecek bir yoğunluğa ulaşır mı bilinmez; ama en azından AB'nin sorgulanması olgusunu besleyecek gibi görünüyor.

Bilinmeyen ve gidişatı öngörülemeyen, 'geçici küresel güç' olarak da tanımlanan bu korona karmaşası içinde AB 'yine yeniden' geleceğini tartışıyor. AB çalışanlar için Birliğin geleceği tasarımları çabası AB'nin kuruluşundan bu yana içselleştirilen bir konu olsa da, Covid-19 salgının yarattığı sorunların süregelen diğer krizlerle iç içe geçtiği bir ortamda tekrar

alevlenen bu tartışma, bizleri de o meşhur ‘ne olacak bu AB’nin hâli?’ sorusu üzerine yeniden düşünmeye yönlendirdi.

Brexit süreci ile beraber, AB’nin geleceği senaryoları ilk olarak Mart 2017’de Juncker Komisyonu tarafından yayımlanan ‘[Avrupa’nın Geleceğine Dair Beyaz Kitap](#)’ta ele alınmıştı. ‘Mevcut durumun devamı’, ‘yalnızca tek pazar’, ‘gönüllüler koalisyonu’, ‘daha az alanda daha etkili bir AB’ ve ‘hep birlikte daha fazla bütünleşme’ gibi beş seçeneğin dile getirildiği bu belge sadece bir beyin fırtınası metni olarak kaldı.

Arada geçen zamanda Avro krizi, popülist siyaset anlayışı, mülteci karşıtı eğilimlerin de etkisiyle, Birliğin geleceği tartışması daha da elzem hale geldi. AB-27 formatında Romanya’da gayri resmi olarak toplanan liderler, Mayıs 2019’da [Sibiu Deklarasyonu](#) ile AB’nin geleceğini belirleyecek 10 ilke üzerinde anlaştılar. 20-21 Haziran 2019’daki Zirve’de Birliğin vatandaşların ve değerlerin korunması; ekonomik tabanın gelişmesi; yeşil, adil, sosyal Avrupa; Avrupa’nın çıkar ve değerlerinin dünyaya yayılması alanlarındaki beş yıllık hedeflerini belirleyen [Yeni Stratejik Gündem](#) kabul edildi.

Sibiu’da, ‘doğudan batıya, kuzeyden güneye tek Avrupa’ idealini geleceğin tasarımıyla ilk ilke olarak benimseyen üye devletler, [Aralık 2019’daki Zirve’de](#) ‘AB’nin Geleceği Konferansı’nın başlamasına karar verdiler. AB üyesi ülkelerin vatandaşlarının AB’nin kararlarında daha fazla rol almasını sağlamak üzere 9 Mayıs 2020 Avrupa Günü’nde başlaması planlanan Konferans, Covid-19 salgını sebebiyle ileri bir tarihe ertelendi.

24 Haziran 2020’de Konsey AB’nin Geleceği Konferansı’nın içeriği, yapısı ve hedeflerine dair yol haritası içeren [tutum belgesini](#) açıkladı. Konferansın, bu tutum belgesi ışığında, sürdürülebilirlik; toplumsal meseleler; inovasyon, rekabetçilik ve dijital dönüşüm; temel değer, hak ve özgürlükler; AB’nin uluslararası rolü gibi ana temalar içermesi planlanıyor. Konferansın esas gayesinin Birliği halka yakınlaştırmak olduğu ifade ediliyor. Elbette ki Konferansın akıbeti ve içeriği ile Birliğin yakın geleceğe dair planlamalarında, AB’nin Covid-19 salgınıyla mücadelesi ve salgından etkilenme seviyesi belirleyici olacak.

Dolayısıyla, bugünlerde Avrupa bütünleşmesinin ekonomik ve siyasi geleceği tartışmaları hakkında düşünürken, öncelikle AB’nin Covid-19’la mücadelesine bakmak gerekiyor. Bizler de bu yazıda, bir yandan beklenmedik şekilde AB’nin geleceği tartışmalarına damgasını vuran Covid-19 krizinin etkilerini, diğer yandan da yapısal olarak AB’nin iç ve dış politikası ile kurumsal yapısındaki mevcut sorunların gelecek tartışmalarına nasıl sirayet edeceğini ele alarak, AB’nin Geleceği Konferansı’ndan ne beklemeliyiz sorusuna cevap aradık.

AB'nin Covid-19'la Mücadelesinin Ekonomik Boyutu

AB, Covid-19'a karşı, temel ilkelerinden biri olan dayanışma ilkesinin gerektirdiği ortak mücadelede geç kaldığı gibi, AB tek pazarının temel taşları olan malların (özellikle ilaç ve tıbbi malzeme) ve kişilerin serbest dolaşımına da kısıtlamalar getirdi. Korona'nın ilk önce ve en şiddetli olarak, Avro krizinden çıkış için gerekli istikrar politikalarını uygulamaları sonucu ekonomik açıdan kırılganlaşan ve başlıca gelirlerini turizmden elde eden İtalya ve İspanya'yı vurması, Birlik içindeki ekonomik dengesizlikleri derinleştirdi. Dolayısıyla, korona şokunun simetrik, etkilerinin ise asimetrik olduğu söylenebilir.

Belki de bu yüzden geç başlayan ortak mücadelenin ilk adımları ekonomik alanda atıldı. Covid-19 ve etkileri ile mücadeledeki ilk önemli gelişme, 18 Mart 2020'de Avrupa Merkez Bankası'nın (AMB), bir AB kurumu olarak, Almanya Anayasa Mahkemesi'nin itirazına rağmen, 'Pandemi Acil Satın Alma Programı' kapsamında üye devletlerden 750 milyar Avro'luk tahvil satın almaya başlayacağını açıklamasıydı.

Bir başka somut adım da, 9 Nisan 2020'de Avro grubu olarak adlandırılan ve Ekonomik ve Parasal Birlik içinde yer alan 19 AB üye devletin Maliye Bakanlarının yaptıkları toplantı sonucunda, 500 milyar Avro'luk bir acil eylem planı konusunda harekete geçilmesi idi. 14 Nisan 2020'de Avrupa Birliği Konseyi, AB'nin 2020 bütçesinde yaptığı bir değişiklikle bütçenin 3.1 milyar Avro'luk kısmını koronavirüs ile mücadeleye ayırdı. 23 Nisan 2020'de bir video-konferans aracılığı ile bir araya gelen AB liderleri, miktarı ve kredi/hibe bileşimi Avrupa Komisyonu tarafından önerilecek bir 'kurtarma fonu'nun oluşturulmasına ve 2021-2027 arasındaki AB bütçesinden kaynak sağlanmasına karar verdiler.

AB'nin önemli dönüm noktalarındaki ana karar eksenini olarak nitelendirilen Fransa ve Almanya Mayıs ayı sonunda tarihi bir adım atarak, 'kurtarma fonu'nun AB'nin ortak borçlanması ile oluşturulmasını ve 500 milyar Avro olmasını önerdiler. Avrupa Komisyonu ise 500 milyar Avro'su hibe, 250 milyar Avro'su borç olmak üzere, bu miktarın 750 milyar Avro olması gerektiğini vurguladı. Fonun kaynağı ise Komisyon tarafından çıkarılacak 'korona tahvilleri' olacaktı. Bu şekilde Avro krizi zamanında da gündeme gelen ama gerçekleşemeyen 'ortak borçlanma' yapılabilecek ve Avrupa bütünleşmesi sürecinde mali birlik yönünde tarihi bir adım atılacaktı.

AB'nin en önemli iki kurucu ülkesinin bu tarihi öneriyi yapmalarının nedeni, salgının Avrupa'nın bugüne karşılaştığı en büyük ekonomik krizi yarattığını düşünmeleri ve krizin insani boyutuna ağırlık vermeleriydi. Ancak, bu konuda karar almak üzere 19 Haziran'da

telekonferans sistemi ile toplanan AB liderleri Zirvesi'nden bir sonuç çıkmadı. AB içinde "tutumlu dördü" (*frugal four*) olarak da adlandırılan Avusturya, Danimarka, Hollanda ve İsveç'in başını çektiği üye devletler nedeniyle fonun büyüklüğü, üye ülkeler arasındaki dağıtım kriterleri ve hibe-borç bileşimi konusunda bir anlaşmaya varılamadı. Böylece korona ile mücadele sürecinde alınan ekonomik önlemler, AB'nin dayanışma ilkesi üzerinde dolaşan kara bulutları tamamen ortadan kaldıramadı.

2020'nin ikinci yarısını kapsayan Almanya dönem başkanlığının önceliklerinin başında bu konudaki anlaşmazlıkları mümkünse 17-18 Temmuz'da yüz yüze bir araya gelecek AB liderleri zirvesinde gidererek, bir an önce Covid-19'dan ciddi biçimde olumsuz etkilenen ülkelere destek sağlanması geliyor. Her ne şekilde olursa olsun, AB'nin fiili lideri konumundaki Almanya'nın arkasında AB teminatı bulunan 'korona tahvilleri' aracılığı ile zor durumda kalan üye devletlere fon transferi sağlayacağına kesin gözüyle bakılıyor.

'Kurtarma fonu' oluşturulmasının ertelenmesinin yanı sıra, AB'nin korona ile mücadelesi sırasında gündeme gelen güncel ve AB'nin geleceğini etkileyecek ekonomik sorunlardan biri de bu süreci kolaylaştırmak için sınır kontrolleri, devlet yardımları ve Avrupa İstikrar Mekanizması'nın mali kurallarına uyum gibi politika alanlarında yetkilerin üye devletlere geri verilmiş olması. Özellikle devlet yardımları alanında AB kurallarının şu anda geçerli olmaması AB iç pazarı için gerekli olan adil bir ticaret sistemini zedeledi. AB'nin Brexit anlaşması müzakerelerinde Birleşik Krallık'tan sağlıklı ve adil bir ticaret içeren bir anlaşma için Birliğin devlet yardımlara uyumunu zorunlu tuttuğu dikkate alındığında, bu alandaki gevşemenin Brexit anlaşması müzakerelerine de yansması bekleniyor. Ayrıca, korona nedeni ile ekonomileri ciddi zarar gören üye devletlerin kendilerine geri verilen yetkilerden ne zaman ve nasıl vazgeçecekleri belli değil.

Korona krizinin istihdama vurduğu büyük darbenin kriz sürecinde ve kriz sonrasında giderilmeye çalışılacağı kesin olduğundan, çözüm çabalarının AB'nin kriz sonrasında ağırlık vereceği ekolojik dönüşüm politikalarını riske atma olasılığı da var. AB'de ciddi istihdam sağlayan sanayiler olan çimento, plastik ve otomotiv sanayilerinin en azından bir süre istihdama ağırlık vererek ekolojik dönüşüme sınırlı kaynak ayırmak isteyecekleri tahmin ediliyor.

Dolayısıyla, AB'nin korona krizi karşısında dayanışma refleksini geç de olsa ilk ekonomik alanda harekete geçirdiği, hatta bu amaçla Avro krizi zamanında reddedilen 'transfer birliği'ne dönüşme yolunda Birliğin kurucu ülkelerinin çok önemli bir adım attıkları

söylenbilir. Fakat, krizin yarattığı tüm ekonomik sorunların kısa vadede çözümü olanaksız görünüyor.

Krizden çıkış adımları için zorunlu görülen ‘transfer birliği’nin geçici bir önlem mi, yoksa mali birlik yönünde atılmış önemli bir adım mı olacağı ise büyük olasılıkla AB’nin geleceği tartışmalarında ele alınacak. Bazı ülkeler şimdiden mali birliğin siyasi bir boyutu olduğunu ve bunun için başta antlaşma değişiklikleri olmak üzere alınması çok zor olan hukuki tedbirler gerektiğini ifade etmeye başladılar.

Avrupa Birliği’nin Geleceğe Yolculuğundaki Siyasi-Hukuki Çıkmazlar

Covid-19 ile katlanan ekonomik krizin yanı sıra, AB’nin temel değerleri arasında yer alan ‘hukukun üstünlüğü’ ve hukukun üstünlüğünün ayrılmaz parçası olarak görülebilecek ‘demokrasi’ ve ‘insan haklarına saygı’ ilkelerinin tüm üye devletlerce gerektiği gibi benimsenmesi ve uygulanması bakımından halihazırda yaşanan sorunlar, salgın döneminde de artış gösterdi. Özellikle Macaristan’da Orban yönetiminin salgını gerekçe olarak kullanıp, kendisini olağanüstü hâl yetkileri ile donatarak Parlamento’yu devre dışı bırakması bu alanda yaşanan olumsuz gelişmelere bir yenisini ekledi. Birliğin temel değerleri alanında yaşanan olumsuz gelişmelerin ne kadar süreceği ve yaygınlaşacağı da toplumsal ve siyasi gelişmelere, sonuçta da ekonomiye bağlı olacak gibi görünüyor.

Birliğin sağlık alanında yaşanan krizle baş etmek veya ufuktaki ekonomik zorlukları yenmek amaçlarıyla, üye devletler tarafından halk sağlığından maliye politikasına pek çok alanda daha fazla yetkilendirilmesi gerektiğini ileri süren görüşler bu dönemde daha yüksek sesle ifade edilmeye başlandı.

Yine, AB’nin karşı karşıya bulunduğu varoluşsal bir meydan okuma olarak görülebilecek olan Alman Anayasa Mahkemesi’nin 5 Mayıs 2020 tarihli kararı ile Avrupa Birliği Adalet Divanı’na (ABAD) ve Birlik hukukunun özerkliğine başkaldırısının da hem Almanya özelinde hem de AB düzeyinde birtakım hukuki ve kurumsal düzenlemelerle aşılabileceği görüşleri dile getiriliyor. Elbette, özellikle bu konuda benimsenebilecek hukuki çözümlerin Avrupa bütünleşmesinin temellerine yönelik bu son derece esaslı tehdidi ortadan kaldırmaya yetip yetmeyeceğini zaman gösterecek.

Birliğin kurumsal yapısı ve karar alma süreçlerindeki tıkanıklıkları aşacak bir reform adımına ihtiyaç, salgın krizi karşısındaki ataleti gerekçe gösterilerek yeniden gündeme getiriliyor. AB’nin vatandaşlarına yakınlaşmasını da sağlayacak biçimde, vatandaşların,

Birliğin amaç ve süreçlerine ilişkin bir tartışmanın öznesi olmasını, söz konusu tartışmaya etkin katılımı ile bütünleşmeyi yönlendirmesini ve sahip çıkmasını sağlayacak bir formatta öngörülen gelecek tartışmalarıyla Birlik ile vatandaşları arasındaki aidiyetin ve bağlılığın güçlendirilmesinin sağlanabileceği de ifade ediliyor.

AB'nin özellikle güvenlik ve savunma alanında kendi kendine yetmesi, etkili bir dış politika geliştirerek uygulama kapasitesine sahip bir aktör haline gelmesi de uzun bir süredir olduğu gibi salgın süreci ve sonrası için de bir zorunluluk olarak vurgulanıyor. Bu da AB'nin küresel bir aktör olarak varlığının sorgulanmasını gerekli kılıyor.

AB'nin Küresel Rolü Nereye Evriliyor?

Kasım 2019'da göreve başlayan Komisyon, 2019-2024 döneminin altı önceliği arasına “dünyada daha güçlü bir Avrupa” hedefini ekleyerek, “Avrupa liderliği(nin), komşu ülke ve ortaklarla omuz omuza çalışmak, Afrika için kapsamlı bir strateji geliştirmek ve Batı Balkan ülkelerinin Avrupalı perspektiflerini teyid etmek” şeklinde tanımlanabileceğini belirtmişti. Sibiu Deklarasyonu ile Yeni Stratejik Gündem'deki öncelikleri takip eden Komisyon, dünyada daha güçlü bir rol üstlenecek lider AB'nin ‘çok-tarafllık’ ve ‘kurallara dayalı normatif düzen’ prensiplerini esas alacağını vurguluyordu. Böylece AB, çok-tarafllık prensibi ile Birliğin dış politikasında ortaklarıyla beraber ve özellikle Birleşmiş Milletler (BM) ile işbirliği içinde hareket edecek; kurallara dayalı küresel düzen ilkesi ile de uluslararası norm ve rejimlere bağlı davranacaktır.

Süslü, soyut ve uygulanabilirliği tartışmalı bu cümlelerle Birliğin uluslararası rolünü yine yeniden tasarlamaya çalışan AB'nin küresel aktörlüğünün geleceği tartışmaları, Covid-19 salgınıyla beraber yepyeni bir boyut kazandı. Özellikle salgının başında İtalya ve İspanya'ya yardım etmekte gecikmesi, kendi evini düzenleyemeyen AB'nin dünyada ‘daha güçlü bir Avrupa’ hedefine nasıl ulaşacağını sorgulamamıza neden oldu. AB, dayanışma ilkesini işletemeyerek, normatif aktör olarak varlığının inandırıcılığına leke sürdü.

BM ile de ortaklık prensibi çerçevesinde, Mart 2020'de IRINI Operasyonu'nu başlatarak Birleşmiş Milletler'in Libya'ya uyguladığı ambargoyu desteklemeyi amaçlayan AB normatif bir küresel aktör olarak görevini yerine getirmeyi hedeflese de, İtalya ve Fransa gibi bazı üye devletlerin Libya krizinde farklı ulusal çıkarlar peşinde koşmaları AB'nin uluslararası ilişkilerindeki tutarlılık hedefine zarar veriyor.

AB'nin küresel aktörlüğüne olumsuz yansıyan bu örnekler karşı, Birliğin küresel aktör olarak varlığının yaygın etkisi dış yardımlar alanında karşımıza çıkıyor. OECD tarafından yayınlanan [2019 verilerine](#) göre AB, toplam 72,2 milyar Avro'luk tutar ile dünyadaki kalkınma yardımlarının yüzde 55,2'sini sağlayarak birinci sırada yer almakta. Covid-19 salgını ile beraber AB, '[Avrupa Takımı](#)' (*Team Europe*) paketi vasıtasıyla, krizin doğrudan etkileri ile ekonomik ve toplumsal sonuçları ile mücadele edebilmeleri için, AB'nin ortak ülke ve bölgelerine 36 milyar Avro tutarında yardım yapmak üzere 8 Haziran'daki Konsey toplantısında gerekli kararları aldı. Bu verilerin ve Covid-19 dönemi seferberliğinin de ortaya koyduğu üzere, Birlik dış yardımlar alanında etkili ve başarılı küresel bir aktör. Bu alandaki tüm faaliyetlerinde AB, Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği ve diğer dış paydaşlarla birlikte çalışarak çok taraflı dış politika ilkesine bağlı kaldığını gösteriyor.

Yukarıda bahsi geçen, çok taraflı dış politika, normatif küresel aktör, Avrupa değerlerinin dünyaya yayılması, dünyada güçlü bir AB gibi iddialı slogan ve hedeflerin AB'nin geleceği tartışmalarında yerini alacağı açık, fakat pratikte nasıl uygulanacakları muğlak görünüyor. Yine de, ekonomik ve siyasi tüm sorunlarla birlikte, AB'nin özellikle Covid-19 sonrası küresel düzende nasıl bir uluslararası rol üstleneceği şimdiden AB'nin Geleceği Konferansı'nın ana gündem maddeleri arasına alınmış durumda.

Sonuç: AB'nin Geleceği Konferansı'ndan Neler Beklemeliyiz?

Salgın nedeniyle belirsiz bir tarihe ertelenen Avrupa'nın Geleceği Konferansı'nın Birliğin ekonomisi, kurumsal yapısı ve politikaları ile küresel rolü bakımından kapsamlı bir reformdan geçmesi yolunda ilk adımı teşkil etmesi planlanıyor.

AB'nin gelecek tasarımında dikkat etmesi gereken bir tehlike, 2000'lerin başında olduğu gibi neredeyse on yıllık bir dönemi, içine kapanarak ve antlaşma değişikliği, kurumsal yapı reformu ve yeni yetkilere kavuşmanın Birliğin sorunlarına çare ve güçlenmesinin yegane yöntemi olarak görmesi olabilir.

Sorun, mevcut yapı ve yetkiler mi? Yoksa var olan kurum, süreç ve yetkileri harekete geçirerek ortak sorunlara ortak amaç ve çıkarlar çerçevesinde ortak çözümler getirme iradesinin zayıflaması mı? Eğer irade zayıflaması baz alınacaksa, esas olarak bu iradenin nasıl yeniden güçlendirileceği sorusuna cevap bulmak ve bu cevap üzerinden bütünleşmeyi gözden geçirmenin yöntem ve araçlarını araştırmak belki de en verimli sonuçları üretecektir.

Avrupa'nın Geleceği Konferansı'nın da bu soru ve sorunlara yoğunlaşması beklenebilir. Konferansın, AB kurumlarını, vatandaşlar, sivil toplum, ulusal ve yerel yönetimler gibi tüm paydaşlarla bir araya getirmesi ve aşağıdan yukarıya doğru işleyen, saydam, kapsayıcı, katılımcı ve dengeli bir yaklaşımla bütünleşme fikrini ve yapısını yeni dönemin kaygı ve gereksinimlerine göre gözden geçirmesi, özellikle Avrupa Parlamentosu'nun temel bir önceliği. Tüm bu tartışmaların sonucu ortaya çıkan hususların antlaşmalarda değişiklik gerektirip gerektirmeyeceği şu anda öngörülemez olsa da, üye devletlerin antlaşmalarda değişikliğe pek de sıcak bakmadıkları Konsey'in Avrupa'nın Geleceğine ilişkin Tutum Belgesinden bir defa daha anlaşılıyor. Konsey, Birliğin mevcut çerçevesinin gelecekteki sorunlarla etkili şekilde başa çıkılmasına yönelik potansiyeli barındırdığı görüşünü benimsiyor.

Avrupa bütünleşmesi için bisiklet metaforu ile simgelenen sürekli derinleşmenin bütünleşme mantığının devamı için zorunlu olduğu ön kabulünün ya da 'derinleşme'nin bu yeni dönemde ne ifade etmesi gerekebileceğinin tartışılmasının da zamanı geldi mi acaba? Bu temel tartışma yapılmadığı sürece, Avrupa bütünleşme sürecinin gelişiminde etkili sonuçlar üretemeyen her bir gelecek inşası çabasında, 'bizler bu filmi görmüştük' demeye devam edeceğiz...

Nilgün Arısan Eralp 1961 yılında doğdu. Lisans derecesini Orta Doğu Teknik Üniversitesi İktisat bölümünden alan Eralp Leicester Üniversitesi'nden Kalkınma Ekonomisi, London School of Economics'den ise Avrupa Birliği (AB) alanında yüksek lisans derecesi aldı. Eralp, 1987 ile 1996 yılları arasında AT ile İlişkilerden Sorumlu Devlet Bakanlığı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı ve Başbakanlık, Gümrük Birliği Koordinatörlüğü gibi birimlerde danışmanlık yaptı. 1990

ile 1992 arasında Devlet Planlama Teşkilatı AB ile İlişkiler Genel Müdürlüğü'nde uzman olarak görev yaptı. 1996 yılında bir yıllık süre ile Avrupa Komisyonu ve İktisadi Kalkınma Vakfı ortaklığında yürütülen 'Gümrük Birliği Bilgi Ağı' projesinin yöneticiliğini üstlenen Eralp 1997 ile 2000 yılları arasında Devlet Planlama Teşkilatı AB ile İlişkiler Genel Müdürlüğü'nde Politika ve Uyum Dairesi Başkanı olarak görev aldı. Bu görevden ayrıldıktan sonra 2009 yılına kadar Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nde (ABGS) Ulusal Program Dairesi Başkanlığı görevini sürdürdü. Eralp bu dönem zarfında ABGS'yi temsilen Ankara Üniversitesi, Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde (ATAUM) Yönetim Kurulu Üyeliği yaptı. Eralp, 2009 yılından bu yana TEPAV'da AB Çalışmaları Merkezi Direktörü olarak çalışmaktadır.

Prof. Dr. Sanem Baykal 1990'da Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Şubat 1992'de Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Anabilim Dalı'nda asistan olarak göreve başladı. Yüksek lisansını Jean Monnet bursu ile gittiği Londra Üniversitesinde, doktorasını ise Ankara Üniversitesinde AB Hukuku alanında tamamladı. 2003 yılında A.Ü. Hukuk Fakültesi AB Hukuku Anabilim Dalına yardımcı doçent olarak atandı. 2004-2005 akademik yılında New York

Üniversitesi (NYU) Hukuk Fakültesi tarafından verilen "Hauser Research Scholar" bursuyla Jean Monnet Merkezi'nde "Emile Noel Fellow" programında doktora sonrası çalışma yaptı. A.Ü. Hukuk Fakültesi AB Hukuku Anabilim Dalı başkanlığı, Sosyal Bilimler Enstitüsü AB ve Uluslararası Ekonomik İlişkiler Anabilim Dalı Başkanlığı yapan Baykal, Aralık 2006'da "AB

Hukuku Doçenti” unvanını aldı, Ocak 2014’te ise Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde profesörlüğe atandı. 1 Ekim 2009-30 Eylül 2012 tarihleri arasında T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı’nda görevlendirilmek suretiyle “AB Hukuku Başkanı” olarak görev yaptı. Ekim 2012- Eylül 2018 arasında Ankara Üniversitesi ATAUM’da Müdür Yardımcılığı ve Müdürlük görevini üstlenen Sanem Baykal, Ağustos 2019’da TOBB-ETÜ Hukuk Fakültesinde göreve başladı. Prof. Dr. Baykal’ın “AB Hukuku” ve “Türkiye-AB İlişkileri” alanlarında yayınlanmış pek çok kitap, makale, bildiri, kitap bölümü gibi çalışmaları bulunmaktadır.

Prof. Dr. Sinem Akgül-Açıkmeşe, Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde 2011’den bu yana öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü’nden mezun olduktan sonra (1998), yüksek lisans derecelerini Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları-Uluslararası İlişkiler programından (2001) ve London School of Economics’ten Avrupa Çalışmaları alanında (2002)

aldı. TÜBA bursiyeri olarak Ankara Üniversitesi’nin Avrupa Birliği-Uluslararası İlişkiler programından doktora derecesine hak kazandı (2008). London School of Economics’te misafir doktora öğrencisi (2005-2006), University of California-San Diego’da (2005) ve Stellenbosch Üniversitesi’nde (2016) misafir araştırmacı, Harvard Üniversitesi’nde misafir öğretim üyesi (2017) olarak bulundu. Prof. Dr. Açıkmeşe, UİK Derneği’nin Genel Sekreteri (2008’den beri), European Review of International Studies dergisinin alan editörü (2014’ten beri) ve Dış Politikada Kadınlar İnisyatifi’nin üyesidir. Akademik ilgi alanları arasında Güvenlik Çalışmaları, Avrupa bütünleşmesi ve güvenliği ile AB-Türkiye ilişkileri bulunmaktadır.

**DPK Notları kategorisinde paylaşılan görüşler yazarın kendi fikirleridir ve bunlar Dış Politikada Kadınlar İnisyatifi’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.*

